

polju. U središtu zbivanja je čudotvorni lik Crne Gospe Bistričke. Ovim radom nastojao sam prikupiti brojne povijesne i književne prikaze Kraljice Hrvata, molitve, pjesme, zavjete i uslišanja, povijesti Svetišta, vodiče o Mariji Bistrici i njenim župnicima. Iz te bibliografije saznajemo o značajnim zbivanjima, o hodočašćima: od hodočašća mladih - studenata i srednjoškolaca, hodočašća bolesnika, invalida i starijih osoba, kao i zdravstvenog osoblja, hodočašća hrvatske vojske, pa sve do zavjetnog hodočašća grada Zagreba i drugih gradova u Hrvatskoj i inozemstvu. Mnoge su jedinice posvećene nacionalnim hodočašćima i kongresima, predvođenim visokim hrvatskim crkvenim i državnim dostojanstvenicima. S poštovanjem ističem pokojnog kardinala Alojzija Stepinca, kardinala Franju Kuharića i predsjednika Franju Tuđmana. U bibliografiji su često zabilježene i obične, svakodnevne novosti i zanimljivosti, ipak kulturno-historijski vrijedne.

Popisana građa sastoji se od tri cjeline bibliografskih jedinica: Monografske publikacije (knjige), Prilozi (članci i rasprave) iz periodičkih i njima srodnih publikacija i cjeline Pjesama o Mariji Bistrici. Obuhvaćeno je ukupno 1166 bibliografskih jedinica.

Bibliografija sadrži i dva kazala: kronološko i predmetno.

Uz neke iznimke, ona je primarna. Bibliografske jedinice popisane su na temelju viđenog izvora, viđene knjige, dakle de visu.

Svakom je autoru bibliografije najveće želja da njegov rad i izneseni podaci budu poticaj u novim istraživanjima. Vjerujem da će ovo djelo biti dobar temelj piscima budućih radova o duhovnom i svjetovnom životu Marije Bistrice, a svima nama trajna uspomena na veličinu i značaj našeg svetišta.

Petar Rogulja

UNATOČ SVEMU

Miljenko Stojić, *Unatoč svemu*, Naša ognjišta, Tomislavgrad 1994, 93 str.

Svaka prvorodena pjesnička tvorba na određen način proživljava sudbinu prvorodenog djeteta. Kad se rodi dijete prvorodenče, radoznali sustolnici pažljivo motre kakvo je dijete i kome najviše slični. Kad se pak rodi pjesnička zbirka prvorodenika, radoznali pjesmoljupci isto tako pažljivo motre i odgonetaju svekolike dosege zbirke prvorodenika.

Moram reći da ja osobno nisam posve tako postupio kad mi je u ruke prispio pjesnički prvenac mladoga franjevca Miljenka Stojića. Možda i zato što sam se nalazio u vremenskom škripcu, pa sam odlučio u kraćim predasima, bez zadanog roka, postupno iščitavati

pjesmu po pjesmu. No odmah ću kazati da u toj odluci nisam ustrajao. Unatoč vremenskom škripcu, zbirku sam pročitao u neprekinutom slijedu. Gotovo u jednom dahu. Nadušak! A kad se neka pisana tvorba na takav način pročita, onda je to najpouzdaniji pokazatelj da u tom štivu iam nešto što osvaja i opaja.

Pjesnička zbirka Miljenka Stojića pod znakovitim naslovom *Unatoč svemu* doimlje se kao živodajni sok izažet iz najobičnije životne svakodnevice, koja je nerijetko i siva i sumorna. No, pjesmotvorac tu životnu svakodnevicu, s istančanim smislom za uzvišeniju preobrazbu, pretače u naočitu i posve zrelu pjesmu.

Kad, primjerice, gdje koji slučajni namjernik opazi kako neki sirotani negdje na gradskoj klupi nešto jedu, onda je to najobičnija slika mučne životne svakodnevice. No kad pjesmotvorac Miljenko Stojić to isto sroči u pjesmotvorje "Bez stida (su) razmotali svoje siromaštvo i nesebično se goste time", onda se tu odjednom pred nama zazrcali i snažna pjesnička poruka i istinska pjesnička ljepota ("Prijatelji"). Ili kad pjesnik u dalekoj tuđini "kroz zatvorena prozorska stakla" čuje kako njegova "domovina tiho plače", zato što "sinove i kćeri njene kosa tmurna kosi - a ona kao mati brižno bi ih skrila", onda je to i čarobna i moćna lirska riječ ("Kad domovina plače"). Ili pak u "Molitvi iz rova", kad vojnik zazivlje Boga da svrati "večeras" u njegov rov na dogovor "da u budućnosti ne idemo jedan bez drugoga", to je poruka koja srcu dublje i snažnije govori, nego neki duboki i snažni govor vrsnog govornika.

Dakako, od pjesme do pjesme postoje razlike i u snazi izričaja i u ljepoti doživljaja. Ali dostatan je broj onih pronicljivih i prodornih pjesama koje cjelokupnu zbirku uzdižu na zavidnu pjesničku razinu.

Još nešto važno i snažno odlikuje ovo potpuno svježje pjesničko tvorivo. Pjesnička riječ u svim ovim pjesmama s jedne je strane veoma neposredna, a s druge strane iznimno razgovijetna. Nema tu ni opisne suvišnosti ni "sezamske" nedostupnosti. Sve što je rečeno, izrečeno je posve izravno i posve zorno. Iz toga novoprolučalog pjesničkog vrela sve struji kao mlaz čiste svjetlosti. I to od srca k srcu. Od duše k duši. Ništa ne prolazi iznad čitateljeve glave ni izvan čitateljeva umnog dosega. Nema tu ni previsokog mudroslovlja ni prejeftinog mudrovanja. No prave mudrosti, izažete iz života, ima gotovo u izobilju.

Pjesnički jezik ove zbirke tečan je i gibak, premda nije osobito bogat. No krojen je i skrojen točno po mjeri ove i ovakve pjesničke tvorbe. Ni u jednoj pjesmi ne manjka ni dolična ruha ni prodahnuta duha. Pa premda u čitavu pjesmotvorju nema ni slučajna sroka, sve pjesme imaju svoj dosljedni unutarnji ritam po kojem su izrazito prepoznatljive.

U svakom slučaju, pjesnički prvenac Miljenka Stojića zaslužuje punu pozornost. I čitateljsku i stručnu.

Jakov Bubalo